

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI-3

BALKAN ANTANTI

9 Şubat 1934

- I. Dünya Savaşı'ndan sonra imzalanan antlaşmalar kalıcı bir barış sağlayamamıştı.
- Avrupa'da devam etmekte olan **silahlanma yarışı ve Almanya ile İtalya'nın yayılcı politikaları Balkanları ve Orta Doğu'yu tehdit etmekteydi.**
- Bu gelişmeler karşısında **Milletler Cemiyeti devletlerarası anlaşmazlıkları çözmede etkisiz kalıyordu.**
- Bu gelişmeler **üzerine Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya arasında Balkan Antantı** imzalandı.
- Bu antlaşmayla **Balkan ülkeleri karşılıklı olarak sınırlarını güvence altına almayı ve çıkabilecek tehlikeleri birlikte önlemeyi amaçlamışlardı.**
- **Bulgaristan** Balkanlardaki emellerinden dolayı ittifaka katılmadı.
- **Arnavutluk** ise İtalya'dan çekindiği için tarafsız kaldı.
- **Türkiye, Balkan Antantı'nı imzalayarak batı sınırını güvence altına aldı.**
- II.Dünya Savaşı'nın çıkması üzerine bu ittifak dağılmıştır.

MONTRÖ BOĞAZLAR SÖZLEŞMESİ

20 Temmuz 1936

- Lozan'da, Boğazlar sorunu Türkiye'nin aleyhine çözümlenmiş, tam egemenlik hakkı verilmemişti.
- Lozan Barış Antlaşması'nda **Boğazların yönetiminin** Türkiye'nin başkanlığını yapacağı **uluslararası bir Boğazlar Komisyonuna verilmesi ve Boğazların her iki yakasında asker bulundurmaması, Türkiye'nin Boğazlar üzerindeki egemenlik haklarını sınırlandırmaktaydı.**
- 1930'lu yıllarda **Almanya'nın hızla silahlanması, İtalya'nın Habeşistan'ı işgali, Japonya'nın Mançurya'ya saldırması** üzerine Türkiye Boğazların durumunu ilgili devletlere bildirdi.
- Türkiye'nin isteği ile **İsviçre'nin Montrö şehrinde** bir konferans toplandı. Konferansa **Türkiye, Yunanistan, İngiltere, Fransa, Sovyet Rusya, Yugoslavya ve Japonya** katıldı. Bu sözleşme ile;
- **Türkiye'nin boğazlardaki hakimiyeti kabul edildi. Boğazlar Komisyonu kaldırılarak yetkileri Türkiye'ye devredildi.**
- Ticaret gemileri serbest geçebilecekti.
- **Türkiye, Boğazları silahlandırabilecek ve savaş durumunda isterse Boğazları kapatabilecekti.**

SADABAT PAKTI

8 Temmuz 1937

- 1935 yılında **İtalya'nın Habeşistan'a saldırması, Akdeniz ve Ortadoğu güvenliğinin tehlikeye düşmesine** neden oldu.
- Bu nedenle Orta Doğu'da da güvenliği sağlamak için **Türkiye, İran, Irak ve Afganistan** arasında **Sadabat Paktı** imzalandı. Bu antlaşmaya göre üye ülkeler;
- ✓ **Karşılıklı olarak birbirlerinin sınırlarına saygılı olmayı,**
- ✓ **İç işlerine karışmamayı,**
- ✓ **Ortak çıkarlar doğrultusunda dostluk ve iş birliklerini geliştirmeyi** kabul etmiştir.
- Bu antlaşma ile Türkiye, doğu sınırlarının güvenliğini sağlamış oldu.

- ✓ **Boğazlarda tam egemenlik sağlanmıştır.**
- ✓ **Boğazlar kesin olarak Türkiye'nin kontrolüne girdi.**
- ✓ **Türkiye'nin Akdeniz'deki güvenliği artmıştır.**
- ✓ Boğazlar Sorunu, **Misakı Milli'ye uygun bir şekilde çözüme kavuşturulmuştur.**

Zeki DOĞAN
Sosyal Bilgiler Öğretmeni